

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคเสรีธรรมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ปรากฏว่า พรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๕ สาขา ดังนี้

ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านเขลางค์ทอง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้ง เนื่องจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนาม แทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรค จึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ส่งเรื่องดังกล่าวคืน เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมา พรรคเสรีธรรม โดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตามหนังสือ ที่ สช ๐๐๑/๖๓ เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อประกอบการพิจารณาออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

ในส่วนของการรับสมัครพรรคได้รายงานการรับสมัครพรรค รวม ๓ ครั้ง จำนวน ๕,๕๗๕ คน ดังนี้ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๑,๐๕๒ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๑ - ๑,๐๕๒ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ไปสมัครสมาชิกพรรคและแผ่นดิสเก็ต ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๖,๑๑๐ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนาม แทนหัวหน้าพรรค ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑ - ๕,๕๗๕ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว ปรากฏว่ายังไม่ครบถ้วน ถูกต้อง เนื่องจากขาดรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุมครั้งที่มิมีมติให้รับบุคคล เข้าเป็นสมาชิกพรรค และการแจ้งการรับสมัครพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ไม่มีหลักฐานการมอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ทำการแทนหัวหน้าพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือ

ชี้แจงการลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค ในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ. ๔ โดยไม่ได้รับมอบอำนาจและยังให้หัวหน้าพรรคทำหนังสือมอบอำนาจให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคมีอำนาจลงนามย้อนหลังโดยเสนอให้หัวหน้าพรรคลงนามในวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม ต่อมา นายสุรทิน พิจารณ์ เลขานุการพรรคได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๖ เพื่อรับรองคณะกรรมการบริหารพรรคชุดปัจจุบัน เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม เลือกตั้งเหรียญกษาปณ์ แทนตำแหน่งที่ว่าง และแก้ไขข้อบังคับพรรค ข้อ ๔ ว่าด้วยเครื่องหมายพรรค ข้อ ๕ ว่าด้วยที่ตั้ง สำนักงานใหญ่พรรค และข้อ ๑๓ (๖) ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกพรรค โดยจะขออนุมัติ ย้อนหลังไปจากวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญ ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ปฏิบัติตามความประสงค์ นายสุรทิน พิจารณ์ เลขานุการพรรคได้ยื่นใบลาออกของตน และคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน คือ นายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสันติ พัฒนวิบูลย์ นายชญาทร ปานุราช นางเกศินีวรรณ สรณศรีคุณากร และนายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ ต่อหัวหน้าพรรค อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรค ทั้งคณะรวมทั้งหัวหน้าพรรคหมดสภาพลง ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๕

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๘,๔๔๐ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปดำเนินการให้ถูกต้อง ซึ่งนายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ขอรับเอกสารทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (ท.พ. ๔) ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๗๐๔ - ๘,๔๔๐ ใบสมัครสมาชิกและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกตั้งแต่หมายเลข ๖,๑๑๐ - ๘,๔๔๐ คืนไปขอแก้ไข เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ จนล่วงเลยระยะเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ คือ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมก็มีได้รายงานผลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้นายทะเบียนพรรคการเมือง เพิ่มเติมอีกแต่อย่างไร

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน พรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิก

ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้พรรคเสรีธรรมยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ สรุปได้ว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยไม่มีข้อคัดค้าน และไม่สามารถรับพฤติกรรมทางการเมืองของอดีตคณะกรรมการบริหารพรรคที่ขอลาออกได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติการสรรหาสมาชิกไม่เป็นไปตามครรลองและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคโดยพลการโดยที่ไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบ และคำชี้แจงของรักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรมแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคเสรีธรรม เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๐ “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๗๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้ว การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนน อุดรทิว ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และการรับสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๘,๔๔๐ ที่ลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบอำนาจ นั้น เห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคและการรับ สมาชิกพรรคดังกล่าว ไม่ก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง สำหรับหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ที่ สธ ๐๐๑/๖๓ เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ที่ลงนามโดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม นั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองยังมิได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ดังกล่าว ทำให้พรรคเสรีธรรมมีสาขาพรรคเพียงจำนวนสี่สาขาในสามภาค คือ สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่อำเภอนิคมน้ำอโยธยา จังหวัดมุกดาหาร และสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร และมีสมาชิกพรรคเพียงจำนวน ๑,๐๕๒ คน พังได้ว่าภายใน หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคเสรีธรรม คือ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกไม่ครบห้าพันคน และมีสาขาพรรคไม่ครบ ทั้งสี่ภาค จึงเป็นการดำเนินการไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ประกอบกับพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้แถลงรับข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหาและไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรม

นายกระมล ทองธรรมชาติ	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจิระ บุญพจนสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจุมพล ณ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายพันธ์ จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมานิต วิทยาเต็ม	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายศักดิ์ เตชะชาญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจิต บุญบงการ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุธี สุทธิสมบุรณ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคเสรีธรรมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ปรากฏว่าพรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๕ สาขา แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่าพรรคเสรีธรรมจัดตั้งสาขาพรรคที่ได้รับการรับรองแล้วเพียงสี่สาขา ในสามภาคไม่ครบสี่ภาค คือ ภาคกลาง ๑ สาขา ภาคเหนือ ๑ สาขา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒ สาขา ส่วนสาขาพรรคในภาคใต้ยังไม่ได้รับการรับรอง รวมทั้งพรรคเสรีธรรมไม่สามารถหาสมาชิกครบห้าพันคนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พรรคเสรีธรรมได้รับการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมือง จึงมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

สำหรับสาขาพรรคเสรีธรรมที่ได้รับการรับรอง และยังไม่ได้รับการรับรองมีดังนี้

สาขาลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

สาขาลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านเขาลำดง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

สาขาลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมน้ำอูน จังหวัดมุกดาหาร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับการรับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ส่วนสาขาลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้ง เนื่องจาก นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายจาก หัวหน้าพรรค นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ส่งเรื่องดังกล่าวคืน เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมาพรรคเสรีธรรม โดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาลำดับที่ ๔ ตามหนังสือ ที่ สธ ๐๐๑/๖๓ เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อประกอบการพิจารณาออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สาขาลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับการรับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

นอกจากนั้น ในส่วนของการรับสมัครพรรคได้รายงานการรับสมัครพรรค รวม ๓ ครั้ง จำนวน ๘,๔๗๕ คน ดังนี้ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๑,๐๕๒ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๑ - ๑,๐๕๒ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ไปสมัครสมาชิกพรรคและแผ่นดิสเก็ต ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๖,๑๑๐ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑ - ๘,๔๗๕ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว ปรากฏว่า ขาดรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุมครั้งที่มิมีมติให้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค และการแจ้งการรับสมาชิกพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ไม่มีหลักฐานการมอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงการลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค ในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ. ๔ โดยไม่ได้รับมอบอำนาจ และยังให้หัวหน้าพรรคทำหนังสือมอบอำนาจให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคมีอำนาจลงนามย้อนหลังโดยเสนอให้หัวหน้าพรรคลงนามในวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม ต่อมา นายสุรทิน พิจารณ์ เลขานุการพรรคได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๖ เพื่อรับรองคณะกรรมการบริหารพรรคชุดปัจจุบัน เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม เลือกตั้ง เสร็จญุกแทนตำแหน่งที่ว่าง และแก้ไขข้อบังคับพรรค ข้อ ๔ ว่าด้วยเครื่องหมายพรรค ข้อ ๕ ว่าด้วยที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรค และข้อ ๑๓ (๖) ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกพรรค โดยจะขออนุมัติย้อนหลังไปจากวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญ ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ปฏิบัติตามความประสงค์ นายสุรทิน พิจารณ์ เลขานุการพรรคได้ยื่นใบลาออกของตน และคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน คือนายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสันติ พัฒนวิบูลย์ นายธนายุทธ ปานูราช นางเกศินีวรรณ สรณศรีคุณากร และนายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ ต่อหัวหน้าพรรค อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคทั้งคณะรวมทั้งหัวหน้าพรรคหมดสภาพลง ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๕

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๕,๔๓๕ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปดำเนินการให้ถูกต้อง

ซึ่งนายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ขอรับเอกสารทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (ท.พ. ๕) ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๗๐๔ - ๕,๔๗๕ ใบสมัครสมาชิกและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกตั้งแต่หมายเลข ๖,๑๑๐ - ๕,๔๗๕ คืบไปแก้ไข เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้รายงานผลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพิ่มเติมอีกแต่อย่างใด

โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” นายทะเบียนจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้สั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีมติรับคำร้องของนายทะเบียนไว้พิจารณาวินิจฉัยในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือ ที่ ๕๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งให้รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม (พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ) ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยในครั้งแรกได้ส่งไปยังสำนักงานใหญ่พรรคเสรีธรรม เลขที่ ๕๕/๖ หมู่ที่ ๑ หมู่บ้านเบญจรงค์ ถนนรามคำแหง แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ปรากฏว่าไปรษณีย์ไม่สามารถนำส่งได้ โดยระบุเหตุผลว่าไม่มีผู้รับภายในกำหนด สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ส่งหนังสือดังกล่าวไปยังสำนักงานพรรคเสรีธรรม เลขที่ ๑/๗๓๓ หมู่บ้านการ์เด็นโฮม พหลโยธิน ๖๐/๑ ถนนพหลโยธิน ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี อีกครั้งหนึ่ง แต่ไปรษณีย์ก็ไม่สามารถจัดส่งให้ถึงผู้ถูกร้องได้โดยระบุเหตุผลว่า ไม่มีผู้รับภายในกำหนดเช่นเดียวกัน

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญ และให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญประสานไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อจัดส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคเสรีธรรมอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมาพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นคำชี้แจง แก้ออกกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ สรุปความว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียน พรรคการเมืองโดยไม่มีข้อคัดค้าน และไม่สามารถรับพฤติกรรมทางการเมืองของอดีตคณะกรรมการ บริหารพรรคที่ขอลาออกได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติการสรรหาสมาชิกไม่เป็นไปตามครรลอง ของกฎหมาย และนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค โดยพลการโดยที่ไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด และขอให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรค เสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองต่อไป

ประเด็นพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน พรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็น ไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เนื่องจาก พรรคเสรีธรรมไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ใน ๔ ภาค จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ซึ่งพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ก็ได้แถลงรับข้อเท็จจริงดังกล่าวโดยไม่มีข้อคัดค้าน

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพรรคเสรีธรรมผู้ถูกร้องยอมรับข้อกล่าวหาของผู้ร้องที่ว่าพรรค เสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เพราะตามหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยกมาเป็นเหตุในการขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคเสรีธรรมนั้น พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกเพียง ๑,๐๕๒ คน และจัดตั้งสาขา พรรคการเมืองที่รับรองแล้วได้เพียง ๓ ภาคเท่านั้น กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้สั่งยุบพรรคเสรีธรรม ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรค การเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งพรรคเสรีธรรมจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่นายทะเบียนรับการจดแจ้งการจัดตั้งพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖

พรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ดังนี้

๑) เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๒ สาขา คือ ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอภินนทร์บุรี จังหวัดพิจิตร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านเขลางค์ทอง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

๒) เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

๓) เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคเสรีธรรม

ให้ดำเนินการแทน ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก จึงไม่พิจารณาเพื่อรับหรือไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ตามที่ได้รับแจ้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ และส่งเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวคืนเพื่อให้พรรคเสรีธรรมดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๔) เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

๕) เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การรับสมัครพรรค พรรคเสรีธรรมได้รายงานรวม ๓ ครั้ง จำนวน ๕,๔๗๕ คน ดังนี้

๑) ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๑,๐๕๒ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๑ - ๑,๐๕๒ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ไปสมัครสมาชิกพรรคและแผ่นดิสเก็ต

๒) ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม แจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๖,๑๑๐ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคและส่งไปสมัครสมาชิกพรรค

๓) ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม แจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑ - ๙,๔๗๕ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคและส่งไปสมัครสมาชิกพรรคพร้อมแผ่นดิสเก็ต

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว ปรากฏว่ายังไม่ครบถ้วนถูกต้อง คือ

๑) ขาดรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุมครั้งที่มมีมติให้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค

๒) การแจ้งการรับสมาชิกพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคโดยระบุว่าทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม แต่ไม่มีเอกสารหลักฐานการมอบหมาย ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง

เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงสรุปความว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค ในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ. ๔ โดยมีได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรค แต่คณะกรรมการบริหารพรรค อันประกอบด้วย นายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสุรทิน พิจารณ์ นายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ เห็นว่าระยะในการดำเนินกิจกรรมให้ผ่านมาตรา ๒๕ โก่งเข้ามาจึงรีบเร่งทำหนังสือมอบอำนาจให้ หัวหน้าพรรคลงนามย้อนหลัง วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ โดยนำเสนอให้ลงนามในวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ก่อนเข้าประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑ ณ ห้องประชุมฯ โรงแรม เอ็ม.เจ. อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงว่ามีได้มอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทน อันเป็นผลให้ผู้แจ้งจึงไม่ใช่ผู้แทนของพรรคเสรีธรรม ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก การรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน (คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ ถึง ๘,๔๓๙) ตามที่ได้รับแจ้งจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ จึงไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงส่งเรื่องดังกล่าวคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้ง คือ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคจำนวน ๑,๐๕๒ คน เมื่อพรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลเอก สุรยุทธ์ หนัสนิม รมว.กระทรวงมหาดไทย รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ยื่นคำชี้แจงลง วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ความว่า ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม ไม่มีข้อคัดค้านเพราะเป็นไปตามข้อกล่าวหาทุกประการ ขอให้มิมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมและแจ้งผลให้ทราบด้วย

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑**

“มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาดังนี้ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามคำร้องของผู้ร้องประกอบด้วยคำชี้แจงรับข้อเท็จจริงของ พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยเหตุดังได้พิจารณาма จึงสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายจิระ บุญพจนสุนทร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ อ้างว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคเสรีธรรมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ปรากฏว่า พรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๕ สาขา ดังนี้

ลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านเขลางค์ทอง ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้ง เนื่องจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรค นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ส่งเรื่องดังกล่าวคืน เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมา พรรคเสรีธรรม โดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตามหนังสือ

ที่ สธ ๐๐๑/๖๓ เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อประกอบการพิจารณาออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

ในส่วนของการรับสมัคร พรรคได้รายงานการรับสมัครพรรค รวม ๓ ครั้ง จำนวน ๕,๔๗๕ คน ดังนี้ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๑,๐๕๒ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑ ถึง ๑,๐๕๒ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ใบสมัครสมาชิกพรรคและแผ่นดิสเก็ต ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ ถึง ๖,๑๑๐ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑ ถึง ๕,๔๗๕ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว ปรากฏว่า ขาดรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุมครั้งที่มิมีมติให้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค และการแจ้งการรับสมัครพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ไม่มีหลักฐานการมอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงการลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค ในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๕ และลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ. ๔ โดยไม่ได้รับมอบอำนาจ และยังให้หัวหน้าพรรคทำหนังสือมอบอำนาจให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค มีอำนาจลงนามย้อนหลังโดยเสนอให้หัวหน้าพรรคลงนามในวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม ต่อมา นายสุรทิน พิจารณ์ เลขาธิการพรรคได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๖ เพื่อรับรองคณะกรรมการบริหารพรรคชุดปัจจุบัน เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม เลือกตั้งเหรียญกแทนตำแหน่งที่ว่าง และแก้ไขข้อบังคับพรรค ข้อ ๔ ว่าด้วยเครื่องหมายพรรค ข้อ ๕ ว่าด้วยที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรค และ

ข้อ ๑๓ (๖) ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกพรรค โดยจะขออนุมัติย้อนหลังไปจากวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญ ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ปฏิบัติตามความประสงค์ นายสุรทิน พิจารณ์ เลขานุการพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน คือนายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสันติ พัฒนวิบูลย์ นายชญาทร ปานุราช นางเกศินีวรรณ สรณศรีคุณากร และนายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ ได้ยื่นใบลาออกต่อหัวหน้าพรรค อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคทั้งคณะรวมทั้งหัวหน้าพรรคหมดสภาพลง ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๕

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ ถึง ๘,๔๓๘ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปดำเนินการให้ถูกต้อง ซึ่งนายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ขอรับเอกสารทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (ท.พ. ๔) ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๓๐๔ ถึง ๘,๔๓๘ ใบสมัครสมาชิกและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิก ตั้งแต่หมายเลข ๖,๑๑๐ ถึง ๘,๔๓๘ คืนไปขอแก้ไขเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ แต่ไม่ปรากฏว่าได้รายงานผลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบแต่อย่างใด

เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้รับสำเนาคำร้องแล้วยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ สรุปได้ว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยไม่มีข้อคัดค้าน และไม่สามารถรับพหุติกรรมทางการเมืองของอดีตกคณะกรรมการบริหารพรรคที่ขอลาออกไป เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นปฏิบัติตามวิธีการสรรหาสมาชิกไม่เป็นไป

ตามครรลองของกฎหมาย และนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค โดยผลการ โดยที่ไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองต่อไป

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า เมื่อหัวหน้าพรรคเสรีธรรมมิได้ปฏิเสธข้อเท็จจริงตามคำร้องจึงฟังได้ว่า พรรคเสรีธรรมไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาอันเป็นเหตุ ให้ต้องยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรม แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนทราบเพื่อประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงมณีชัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบ ได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับ จดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคเสรีธรรมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ปรากฏว่า พรรคเสรีธรรม ได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๕ สาขาดังนี้

ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่ที่บ้านเขลางค์ทอง ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่ที่ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่ที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้ง เนื่องจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรค จึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ส่งเรื่องดังกล่าวคืน เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมา พรรคเสรีธรรมโดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตามหนังสือ ที่ สธ ๐๐๑/๖๓

เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อประกอบการพิจารณาออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่ที่ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

ในส่วนของกรับสมาชิกพรรคได้รายงานการรับสมาชิกพรรค รวม ๓ ครั้ง จำนวน ๕,๔๗๕ คน ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๑,๐๕๒ คน พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ไปสมัครสมาชิกพรรคและแผ่นดิสเก็ต

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๕,๐๑๘ คน พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๓,๓๖๕ คน พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว ปรากฏว่ายังไม่ครบถ้วน ถูกต้อง เนื่องจากขาดรายงานการประชุมครั้งที่มิมีมติให้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรคและการแจ้งการรับสมาชิกพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ไม่มีหลักฐานการมอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงการลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค ในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ. ๔ โดยไม่ได้รับมอบอำนาจและยังให้หัวหน้าพรรคทำหนังสือมอบอำนาจให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคมีอำนาจลงนามย้อนหลังโดยเสนอให้หัวหน้าพรรคลงนามในวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม ต่อมา นายสุรทิน พิจารณ์ เลขาธิการพรรคได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๖ เพื่อรับรองคณะกรรมการบริหารพรรคชุดปัจจุบัน เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม เลือกตั้งเหรียญกแทนตำแหน่งที่ว่าง และแก้ไขข้อบังคับพรรค ข้อ ๔ ว่าด้วยเครื่องหมายพรรค ข้อ ๕ ว่าด้วยที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรค และ ข้อ ๑๓ (๖) ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกพรรค โดยจะขออนุมัติย้อนหลังไปจากวันที่

มีการประชุมใหญ่สามัญ ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ปฏิบัติตามความประสงค์ นายสุรทิน พิจารณ์ เลขานุการพรรคได้ยื่นใบลาออกของตน และคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน คือ นายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสันติ พัฒนวิบูลย์ นายธนายุทธ ปานุราช นางเกศินีวรรณ สรณศรีคุณากร และนายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ ต่อหัวหน้าพรรค อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรค ทั้งคณะรวมทั้งหัวหน้าพรรคหมดสภาพลง ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๕

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปดำเนินการให้ถูกต้อง ซึ่งนายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ขอรับเอกสารทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (ท.พ. ๔) คืนไปขอแก้ไข เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ จนล่วงเลยระยะเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ คือ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมก็ได้รายงานผลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพิ่มเติมอีกแต่อย่างใด

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้พรรคเสรีธรรมยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ สรุปได้ว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยไม่มี ข้อคัดค้าน และไม่สามารถรับพฤติกรรมทางการเมืองของอดีตคณะกรรมการบริหารพรรคที่ขอลาออกได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติการสรรหาสมาชิกไม่เป็นไปตามครรลองและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคโดยผลการโดยที่ไม่ได้รับ มอบอำนาจจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้อง ของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบ และคำชี้แจงของรักษาการหัวหน้าพรรค เสรีธรรมแล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคเสรีธรรม เนื่องจากไม่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๐ “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของ พรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคน ทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศ กำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑)๓๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้ว การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่ที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และการรับสมัครพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน ที่ลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบอำนาจ นั้น เห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคและการรับสมัครพรรคดังกล่าว ไม่ก่อให้เกิดผลผูกพันในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกของพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง สำหรับหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ที่ สธ ๐๐๑/๖๓ เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ที่ลงนามโดย พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม นั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองยังไม่ได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว ทำให้พรรคเสรีธรรมมีสาขาพรรคเพียงจำนวนสี่สาขาในสามภาค คือ สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่ที่อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร และสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่ที่อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร และมีสมาชิกพรรคเพียงจำนวน ๑,๐๕๒ คน พังได้ว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม คือ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกไม่ครบห้าพันคน และมีสาขาพรรคไม่ครบทั้งสี่ภาค จึงมีการดำเนินการไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ประกอบกับพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้แถลงรับข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหาและไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรม

นายปรีชา เถลิมนวิชัย

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคเสรีธรรม

สรุปข้อเท็จจริง

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครอบคลุมหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคเสรีธรรมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ปรากฏว่า พรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๕ สาขา ดังนี้

ลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านเขาลงค้ทอง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้ง เนื่องจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรค นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ส่งเรื่องดังกล่าวคืน เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมา พรรคเสรีธรรม โดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคตามลำดับที่ ๔ ตามหนังสือที่ สธ ๐๐๑/๖๓ เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อประกอบการพิจารณาออกหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

๒. ในส่วนของการรับสมัครพรรคได้รายงานการรับสมัครพรรค รวม ๓ ครั้ง จำนวน ๕,๔๗๕ คน ดังนี้ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๑,๐๕๒ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑-๑,๐๕๒ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ใบสมัครสมาชิกพรรคและแผ่นดิสเก็ต ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓-๖,๑๑๐ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑-๕,๔๗๕ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว ปรากฏว่า ขาดรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุมครั้งที่มิมีมติให้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค และการแจ้งการรับสมัครพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ไม่มีหลักฐานการมอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงการลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค ในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ. ๔ โดยไม่ได้รับมอบอำนาจ และยังให้หัวหน้าพรรคทำหนังสือมอบอำนาจให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคมีอำนาจลงนามย้อนหลังโดยเสนอให้หัวหน้าพรรคลงนามในวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม ต่อมา นายสุรทิน พิจารณ์ เลขาธิการพรรคได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๖ เพื่อรับรองคณะกรรมการ

บริหารพรรคชุดปัจจุบัน เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม เลือกตั้งเหรียญกแทนตำแหน่งที่ว่าง และแก้ไขข้อบังคับพรรค ข้อ ๔ ว่าด้วยเครื่องหมายพรรค ข้อ ๕ ว่าด้วยที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรค และข้อ ๑๓ (๖) ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกพรรค โดยจะขออนุมัติย้อนหลังไปจากวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญ ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ปฏิบัติตามความประสงค์ นายสุรทิน พิจารณ์ เลขานุการพรรคได้ยื่นใบลาออกของตน และคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน คือ นายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสันติ พัฒนวิบูลย์ นายธนายุทธ ปานุราช นางเกศินีวรรณ สรณศรีคุณากร และนายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ ต่อหัวหน้าพรรค อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรค ทั้งคณะรวมทั้งหัวหน้าพรรคหมดสภาพลง ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๕

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓-๕,๔๗๕ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปดำเนินการให้ถูกต้อง ซึ่งนายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ขอรับเอกสารทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (ท.พ. ๔) ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๗๐๔ - ๕,๔๗๕ ใบสมัครสมาชิกและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมบัตรประชาชนของสมาชิก ตั้งแต่หมายเลข ๖,๑๑๐ - ๕,๔๗๕ คืนไปขอแก้ไข เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้รายงานผลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพิ่มเติมอีกแต่อย่างใด

โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” นายทะเบียนจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้สั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือ ที่ ๕๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งให้หัวหน้าพรรคเสรีธรรม (พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ) ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยในครั้งแรก ได้ส่งไปยังสำนักงานใหญ่พรรคเสรีธรรม เลขที่ ๕๔/๖ หมู่ที่ ๑ หมู่บ้านเบญจรงค์ ถนนรามคำแหง แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า ไปรษณีย์ไม่สามารถนำส่งได้ โดยระบุเหตุผลว่า ไม่มีผู้รับภายในกำหนด สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ส่งหนังสือดังกล่าวไปยังสำนักงานพรรคเสรีธรรม เลขที่ ๑/๗๓๓ หมู่บ้านการ์เด็นโฮม พหลโยธิน ๖๐/๑ ถนนพหลโยธิน ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี อีกครั้งหนึ่ง แต่ไปรษณีย์ก็ไม่สามารถจัดส่งให้ถึงผู้ถูกร้องได้โดยระบุเหตุผลว่า ไม่มีผู้รับภายในกำหนดเช่นเดียวกัน

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญ และให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญประสานไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อจัดส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคเสรีธรรมอีกครั้งหนึ่ง

พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ สรุปความว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยไม่มีข้อคัดค้าน และไม่สามารถรับพฤติกรรมทางการเมืองของอดีตคณะกรรมการบริหารพรรคที่ ขอลาออกได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติการสรรหาสมาชิกไม่เป็นไปตามครรลองของกฎหมาย และนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคโดยพลการโดยที่ไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด และขอให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ต่อไป

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๐ “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมืองและมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคน ทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขา พรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑)ล๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความผิดตามที่ระบุไว้ข้างต้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ประเด็นการวินิจฉัย

พรรคเสรีธรรมดำเนินการไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ยุบพรรคได้หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันพรรคเสรีธรรมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคจำนวนห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขา พรรคภาคละหนึ่งสาขา ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

เมื่อครบเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน พรรคเสรีธรรมได้รายงานต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ได้จัดตั้งสาขาพรรครวม ๕ สาขา สาขาพรรคลำดับที่ ๑,๒,๓ และ ๕ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคเรียบร้อยแล้ว ส่วนลำดับที่ ๔ นายทะเบียนยังไม่รับรอง พรรคเสรีธรรม จึงมีสาขาพรรคเพียง ๔ สาขา ใน ๓ ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก ส่วนภาคใต้ยังไม่มีสาขาพรรคแต่ประการใด สำหรับการรับสมัครพรรค จากการที่รายงานต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองว่ามีสมาชิกพรรคจำนวน ๕,๔๗๕ คน แต่สมาชิก ๘,๓๘๗ คน มีปัญหาเพราะไม่มี หลักฐานการแจ้งชื่อ และเอกสาร ท.พ. ๔ ที่ยื่นแก่นายทะเบียนพรรคการเมือง คงมีสมาชิกพรรค ที่ถูกต้องเพียงจำนวน ๑,๐๕๒ คน เท่านั้น ประกอบกับคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคเสรีธรรมก็มีได้

คัดค้านหรือแก้ไขข้อกล่าวหาแต่ประการใด จึงพิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นเหตุให้ยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ให้ยุบพรรคเสรีธรรม

นายพัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระภูมิกิจ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๔๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ ว่า ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๖ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่กฎหมายกำหนดคือวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ แล้ว พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกไม่ครบถ้วนรวมทั้งไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ มีเหตุที่จะยุบพรรคเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ยื่นคำชี้แจงลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ ว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยไม่มีข้อคัดค้าน และไม่สามารถรับพฤติกรรมทางการเมืองของอดีตคณะกรรมการบริหารพรรคที่ขอลาออกได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติการสรรหาสมาชิกพรรคไม่เป็นไปตามครรลองของกฎหมาย และนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคโดยพลการโดยไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด และขอให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมได้

พิเคราะห์แล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด

และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิเคราะห์แล้ว ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องกรณีมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่นั้น เห็นว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๙ พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคจำนวน ๑,๐๙๒ คน และมีสาขาพรรคการเมืองเพียง ๔ สาขา ใน ๓ ภาค ไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด และหัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้ยอมรับต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยไม่มีข้อโต้แย้งข้อเท็จจริง จึงฟังได้ว่าพรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่สามารถตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา รวม ๔ ภาค ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง

ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงมีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรม

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปลงได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครอบคลุมหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคเสรีธรรมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ปรากฏว่า พรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๕ สาขา ดังนี้

ลำดับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านเขลางค์ทอง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้ง เนื่องจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรค นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ส่งเรื่องดังกล่าวคืน เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมา พรรคเสรีธรรม โดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ ตามหนังสือ ที่ สธ ๐๐๑/๖๓ เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อประกอบการพิจารณาออกหนังสือรับรองการจัดตั้ง สาขาพรรคอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

ในส่วนของการรับสมัครพรรคได้รายงานการรับสมัครพรรค รวม ๓ ครั้ง จำนวน ๕,๔๗๕ คน ดังนี้ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๑,๐๕๒ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑ - ๑,๐๕๒ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ใบสมัครสมาชิกพรรค และแผ่นดิสเก็ต ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๖,๑๑๐ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑ - ๕,๔๗๕ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว ปรากฏว่าขาดรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุมครั้งที่มิมีมติให้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ไม่มีหลักฐานการมอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ทำการแทนหัวหน้าพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจง การลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค ในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๕ และลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ. ๔ โดยไม่ได้รับมอบอำนาจ และยังให้หัวหน้าพรรคทำหนังสือมอบอำนาจให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคมีอำนาจลงนามย้อนหลังโดยเสนอให้หัวหน้าพรรคลงนามในวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม ต่อมา นายสุรทิน พิจารณ์ เลขาธิการพรรคได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๖ เพื่อรับรอง

คณะกรรมการบริหารพรรคชุดปัจจุบัน เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม เลือกตั้งเหรียญกษาปณ์ตำแหน่งที่ว่าง และแก้ไขข้อบังคับพรรค ข้อ ๔ ว่าด้วยเครื่องหมายพรรค ข้อ ๕ ว่าด้วยที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรค และข้อ ๑๓ (๖) ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกพรรค โดยจะขออนุมัติย้อนหลังไปจากวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญ ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ปฏิบัติตามความประสงค์ นายสุรทิน พิจารณ์ เลขานุการพรรคได้ยื่นใบลาออกของตน และคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน คือ นายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสันติ พัฒนวิบูลย์ นายธนายุทธ ปานุราช นางเกศินีวรรณ สรณศรีคุณากร และนายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ ต่อหัวหน้าพรรค อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคทั้งคณะรวมทั้งหัวหน้าพรรคหมดสภาพลง ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๕

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๕,๔๓๕ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน ผู้แจ้งจึงไม่ใช่ผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปดำเนินการให้ถูกต้อง ซึ่งนายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ขอรับเอกสารทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (ท.พ. ๔) ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๕,๔๓๕ ใบสมัครสมาชิกและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมบัตรประจำตัวประชาชน ของสมาชิกตั้งแต่หมายเลข ๖,๑๑๐ - ๕,๔๓๕ คืนไปขอแก้ไข เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้รายงานผลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเพิ่มเติมอีกแต่อย่างใด นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้สั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือแจ้งให้รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม (พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ) ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ปรากฏว่า ไปรษณีย์ไม่สามารถนำส่งได้ โดยระบุเหตุผลว่า ไม่มีผู้รับภายในกำหนด สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ส่งหนังสือดังกล่าวไปยังสำนักงานพรรคเสรีธรรม เลขที่ ๑/๗๓๓ หมู่บ้านการ์เด็นโฮม พหลโยธิน ๖๐/๑ ถนนพหลโยธิน ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี อีกครั้งหนึ่ง แต่ไปรษณีย์ก็ไม่สามารถจัดส่งให้ถึงผู้ร้องได้ โดยระบุเหตุผลว่า ไม่มีผู้รับภายในกำหนดเช่นเดียวกัน

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญ และให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญประสานไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อจัดส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคเสรีธรรมอีกครั้งหนึ่ง

พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ หัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ สรุปความว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยไม่มีข้อคัดค้าน และไม่สามารถรับพฤติกรรมทางการเมืองของอดีตคณะกรรมการบริหารพรรคที่ขอลาออกได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติการสรรหาสมาชิกไม่เป็นไปตามครรลองของกฎหมาย และนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคโดยพลการโดยที่ไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด และขอให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ต่อไป

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

“มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

การจัดองค์กรภายใน การดำเนินกิจการ และข้อบังคับของพรรคการเมือง ต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเห็นว่ามีมติหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีมติหรือข้อบังคับดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มีมติหรือข้อบังคับนั้นเป็นอันยกเลิกไป

มาตรา ๑๐๗ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
- (๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ฯลฯ”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า

“มาตรา ๘ ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป สามารถรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า เมื่อพรรคเสรีธรรมได้ทำการจดทะเบียนและนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมืองจนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันแล้ว พรรคเสรีธรรมไม่สามารถดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคครบจำนวนห้าพันคนและไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองครบจำนวนสี่ภาคตามที่นายทะเบียนประกาศกำหนดไว้ เนื่องจากมีความแตกแยกภายใน คณะผู้บริหารพรรคซึ่งเพิ่งเริ่มก่อตั้ง ทำให้มีการลาออกของกรรมการบริหารพรรคจำนวนหนึ่ง เป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคทั้งคณะรวมทั้งหัวหน้าพรรคหมดสภาพลง ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๕

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ก่อตั้งและคณะผู้บริหารพรรคเสรีธรรม ไม่สามารถรวมตัวกันดำเนินการตามเจตนารมณ์ทางการเมืองที่มีมาแต่แรกได้ พรรคเสรีธรรมจึงไม่มีศักยภาพในการดำเนินการทางการเมืองอย่างจริงจังเป็นกิจลักษณะ ซึ่งองค์กรพรรคการเมืองเป็นองค์กรสำคัญตามรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การที่พรรคเสรีธรรมไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวต้องด้วยกรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) กำหนดไว้ เป็นเหตุให้พึงต้องยุบพรรค ตามมาตราเดียวกันในวรรคสอง

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชชาชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง กรณีผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว

ข้อเท็จจริง สรุปว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๑๔ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่ผู้ร้องรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ และวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกร้องได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดพิจิตร ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ตามลำดับ รวม ๕ สาขา และรายงานการรับสมัครพรรคครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ว่า ได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๑,๐๕๒ คน จำนวน ๕,๐๑๘ คน และจำนวน ๓,๓๖๕ คน ตามลำดับ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ ลำดับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และลำดับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ ตามลำดับ

ส่วนสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ผู้ร้องเห็นว่า ผู้แจ้งไม่ได้เป็นผู้แทนของผู้ถูกร้องในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก จึงไม่รับรองการจัดตั้ง เมื่อผู้ถูกร้องแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ต่อผู้ร้องอีกครั้ง เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ ก็ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนรายงานการรับสมาชิกนั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ทำการแทนหัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้อง ไม่มีเอกสารหลักฐานการได้รับมอบหมาย มีการทำหนังสือมอบอำนาจให้ลงนามย้อนหลังแต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของผู้ร้อง ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค และการรับสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ร้องทราบ และสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจง

ผู้ถูกร้อง ชี้แจงยอมรับข้อเท็จจริงตามคำร้อง ทั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคตามคำร้อง

พิจารณาแล้ว ตามคำร้องฟังได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ หลังจากนั้น ผู้ถูกร้องได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคและรายงานการรับสมาชิกพรรคต่อผู้ร้องภายในกำหนดดังกล่าว แต่สำหรับการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองจังหวัดกระบี่ ผู้ร้องไม่รับรองการจัดตั้งเนื่องจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรค แม้ต่อมาผู้ถูกร้อง โดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ ซึ่งรักษาการหัวหน้าพรรคจะได้ยื่นหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคผู้ถูกร้อง เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ แต่ผู้ร้องก็ยังไม่มีการรับรองแต่อย่างใด ในส่วนของการรายงานการรับสมาชิกพรรคก็เช่นเดียวกัน นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน กรณีจึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๒๐ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้”

ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑)ล๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิใช่เหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ตามคำร้อง การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้อง ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรค จำนวน ๘,๓๘๗ คน คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๘,๔๓๘ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน นั้น ผู้แจ้งจึงไม่เป็น ผู้แทนของพรรคผู้ถูกร้องในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เมื่อผู้ร้องส่งเรื่องคืนให้ไปดำเนินการ ให้ถูกต้อง ผู้ถูกร้องก็มิได้รายงานผลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ผู้ร้องเพิ่มเติมแต่อย่างใด ดังนั้น การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคและการรับสมัครพรรคดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ ดังข้อวินิจฉัยข้างต้น กรณีจึงไม่เป็นไปตาม มาตรา ๒๕ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ

จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรม

นายศักดิ์ เตชชาชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปเป็นใจความได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคเสรีธรรมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ปรากฏว่า พรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียน จำนวน ๕ สาขา นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เนื่องจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรค นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ส่งเรื่องดังกล่าวคืน เพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมา พรรคเสรีธรรมโดย พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว ซึ่งอยู่ในระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในส่วนของการรับสมาชิกพรรค พรรคเสรีธรรมได้รายงานการรับสมาชิกพรรค รวม ๓ ครั้ง โดยในการจัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ.๔) ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๖,๑๑๐ มีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค และครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑ - ๙,๔๗๕ มีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารแล้ว ในการแจ้งการรับสมาชิกพรรค และการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ.๔) ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ไม่มีหลักฐานการมอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรค ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงการลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ.๔ โดยไม่ได้รับมอบอำนาจ และยังให้หัวหน้าพรรคทำหนังสือให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคมีอำนาจลงนามย้อนหลังไปถึงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม ต่อมานายสุรทิน พิจารณ์ เลขานุการพรรค ได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคเรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๖ เพื่อรับรองคณะกรรมการบริหารพรรคชุดปัจจุบัน เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม เลือกตั้งเหรียญกษาปณ์แทนตำแหน่งที่ว่าง และแก้ไขข้อบังคับพรรค ข้อ ๔ ว่าด้วยเครื่องหมายพรรค ข้อ ๕ ว่าด้วยที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรค และข้อ ๑๓ (๖) ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเป็นสมาชิกพรรค โดยจะขออนุมัติย้อนหลังไปจากวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญ แต่หัวหน้าพรรคไม่ปฏิบัติตามความประสงค์ของนายสุรทิน พิจารณ์ โดยนายสุรทิน พิจารณ์ และกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๕ คน ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ รวมอยู่ด้วยได้ยื่นใบลาออก

นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน ก็ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๘,๔๓๘ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทนหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทนผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง จึงส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปดำเนินการให้ถูกต้อง ซึ่งนายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ขอรับเอกสารคืนไปขอแก้ไข เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ แต่ไม่ปรากฏการรายงานผลการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด

ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อครบ ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคจำนวน ๑,๐๕๒ คน จึงถือว่าพรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งให้หัวหน้าพรรคเสรีธรรม พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ซึ่งหัวหน้าพรรคเสรีธรรม พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหา ของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยไม่มีข้อคัดค้านและยืนยันว่า นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค โดยผลการไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด และ ขอให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ต่อไป

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า พรรคเสรีธรรมได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมือง ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อย ภาคละหนึ่งสาขา”

ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในเอกสารคำร้องของผู้ร้องรับฟังได้เป็นข้อยุติว่า การแจ้งการจัดตั้ง สาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ จังหวัดกระบี่ ที่ลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรค พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ นายทะเบียนจึงไม่ได้รับรอง การจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว และการรับสมาชิกพรรคเสรีธรรมตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๕,๔๗๕ ลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบอำนาจ ดังนั้น การจัดตั้งสาขาพรรคและการรับสมาชิกพรรคดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง มีผลให้เมื่อครบ ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคเสรีธรรม พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคเพียง ๑,๐๕๒ คน จึงไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ก็ได้รับทราบข้อเท็จจริง โดยไม่คัดค้านจึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงเห็นควรให้มีคำสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ มีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖

๒. พรรคเสรีธรรมได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ดังนี้

๒.๑ การจัดตั้งสาขาพรรค

๒.๑.๑ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๒ สาขา ดังนี้

(๑) ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

(๒) ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านเขาลำดวน ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

๒.๑.๒ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

๒.๑.๓ วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ให้ดำเนินการแทน ผู้แจ้งจึงไม่ใช่ผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก จึงไม่พิจารณาเพื่อรับหรือไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ตามที่ได้รับแจ้งและส่งเรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวคืน เพื่อให้พรรคเสรีธรรมดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๑.๔ วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

๒.๑.๕ วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒.๒ การรับสมัครพรรคได้รายงานการรับสมัครพรรค รวม ๓ ครั้ง จำนวน ๕,๔๗๕ คน ดังนี้

๒.๒.๑ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมแจ้งว่าได้รับบุคคล เข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๑,๐๕๒ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑ - ๑,๐๕๒ พร้อมทั้งได้จัดส่ง ทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ไปสมัครสมาชิกพรรค

๒.๒.๒ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม แจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๖,๑๑๐ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคและส่งไปสมัครสมาชิกพรรค

๒.๒.๓ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม แจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑ - ๕,๔๗๕ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคและส่งใบสมัครสมาชิกพรรค

๒.๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว ปรากฏว่า ยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง ดังนี้

๒.๓.๑ ขาดรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุมครั้งที่มามีมติ ให้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค

๒.๓.๒ การแจ้งการรับสมาชิกพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ตามข้อ ๒.๒.๒ และข้อ ๒.๒.๓ ซึ่งลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค โดยระบุว่าทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรมแต่ไม่มีเอกสารหลักฐานการมอบหมายให้ทำการแทนหัวหน้าพรรค

๒.๔ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงการลงนาม ทำการแทนหัวหน้าพรรค ดังนี้

๒.๔.๑ นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในการขออนุมัติ การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ซึ่งหัวหน้าพรรคมิได้มอบอำนาจให้ทำการแทนแต่ประการใด

๒.๔.๒ นายสุชาติ เมืองหงษ์ ยังได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ. ๔ ทั้ง ๆ ที่มีได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรค

๒.๔.๓ คณะกรรมการบริหารพรรค ประกอบด้วยนายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสุรทิน พิจารณ์ นายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ เห็นว่าระยะในการดำเนินกิจกรรมให้ผ่านมาตรา ๒๕ ใกล้เคียงมาจึงได้เร่ง ดำเนินการตามข้อ ๒.๒ แล้วทำหนังสือมอบอำนาจให้หัวหน้าพรรคลงนามย้อนหลัง วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ โดยนำเสนอให้ลงนามในวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ก่อนเข้าประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑ แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม

๒.๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงการแจ้ง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ตามข้อ ๒.๑.๓ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรมตามข้อ ๒.๒.๒ และ ข้อ ๒.๒.๓ และหัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงว่ามีได้มอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก การรับสมัคร

พรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน (คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ ถึงหมายเลข ๘,๔๗๕) ตามที่ได้รับแจ้งจากนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคเสรีธรรม จึงไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ซึ่ง นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบ

๒.๖ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้มาขอรับเอกสารเกี่ยวกับการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรมไปแก้ไข

๓. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนพรรคเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนพรรคการเมือง คือ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรค จำนวน ๑,๐๕๒ คน เมื่อพรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและมีมติเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ให้รับไว้ดำเนินการ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และแจ้งพร้อมส่งสำเนาคำร้อง ให้พรรคเสรีธรรม ในฐานะผู้ถูกร้องทราบเพื่อส่งคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วันนับแต่วันรับหรือถือว่าได้รับหนังสือจากศาลรัฐธรรมนูญ

พรรคเสรีธรรมโดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงศาลรัฐธรรมนูญ แจ้งว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามหนังสือศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แล้ว ไม่มีข้อคัดค้าน เพราะเป็นไปตามข้อกล่าวหาทุกประการ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม และแจ้งผลให้ทราบด้วย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรม ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และ มาตรา ๖๕ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขา พรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้นำศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบ พรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว เห็นว่า พรรคเสรีธรรม ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กล่าวคือ ภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองต้อง ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อย ภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริงนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนด ๑๘๐ วัน วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วัน แล้ว พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรค จำนวน ๑,๐๕๒ คน และยังไม่มีสาขาพรรคการเมือง ครบทุกภาค การดำเนินการของพรรคเสรีธรรมจึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ประกอบกับพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการ

หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้แจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าไม่มีข้อคัดค้าน เพราะเป็นไปตามข้อกล่าวหาของ นายทะเบียนพรรคการเมืองทุกประการ กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรม

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุรธรรม สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

สรุปข้อเท็จจริง

ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

ข้อวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ลงนามโดย นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบอำนาจ และหนังสือแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม ที่ สธ ๐๐๑/๖๓ เรื่อง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ลงนามโดย พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการแทน หัวหน้าพรรคเสรีธรรม ที่นายทะเบียนยังไม่ได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวให้ และการรับสมาชิกพรรคเสรีธรรมตั้งแต่ สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๕,๔๗๕ ลงนามโดย นายสุชาติ เมืองหงษ์ ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบอำนาจ ดังนั้น การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคและการรับสมาชิกพรรคดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง จึงเกิดเป็นผลว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม คือภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคเพียงจำนวน ๑,๐๕๒ คน ถือว่าพรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ภายในกำหนด จึงไม่เป็นไปตามบทบัญญัติตามมาตรา ๒๕ ซึ่งพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมก็ได้แถลงรับข้อเท็จจริงดังกล่าวโดยไม่มีข้อคัดค้าน และขอให้ศาลสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง (มีได้ยื่นขอยุบต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง)

ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เข้าเหตุให้
เลิกหรือยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้
ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

วินิจฉัยว่า ให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีระพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า

ข้อ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖

ข้อ ๒ พรรคเสรีธรรมได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ดังนี้

๒.๑ การจัดตั้งสาขาพรรค ได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

๒.๑.๑ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง จำนวน ๒ สาขา ดังนี้

(๑) ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

(๒) ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านเขาลำดวน ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

๒.๑.๒ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

๒.๑.๓ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้ดำเนินการแทน ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก จึงไม่พิจารณาเพื่อรับหรือไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ตามที่ได้รับแจ้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ และส่งเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวคืน เพื่อให้พรรคเสรีธรรมดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๑.๔ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าว เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

๒.๑.๕ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒.๒ การรับสมาชิกพรรค ได้รายงานการรับสมาชิกพรรค รวม ๓ ครั้ง จำนวน ๕,๔๗๕ คน ดังนี้

๒.๒.๑ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมแจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๑,๐๕๒ คน ได้แก่ สมาชิกหมายเลข ๑ - ๑,๐๕๒ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ไปสมัครสมาชิกพรรคและแผ่นดิสเก็ต

๒.๒.๒ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม แจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๕,๐๑๘ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๖,๑๑๐ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคและส่งไปสมัครสมาชิกพรรค

๒.๒.๓ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม แจ้งว่าได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค จำนวน ๓,๓๖๕ คน ได้แก่สมาชิกหมายเลข ๖,๑๑๑ - ๘,๔๗๕ พร้อมทั้งได้จัดส่งทะเบียนสมาชิกพรรคเสรีธรรม (แบบ ท.พ. ๔) ซึ่งมีนายสุชาติ เมืองหงษ์ เป็นผู้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคและส่งใบสมัครสมาชิกพรรค พร้อมแผ่นดิสเก็ต

๒.๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแล้ว ปรากฏว่า ยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง ดังนี้

๒.๓.๑ ขาดรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๑๑ ให้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค

๒.๓.๒ การแจ้งการรับสมาชิกพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรค (แบบ ท.พ. ๔) ตามข้อ ๒.๒.๒ และข้อ ๒.๒.๓ ซึ่งลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค โดยระบุว่าทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรมแต่ไม่มีเอกสารหลักฐานการมอบหมายซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกเพื่อการนี้หัวหน้าพรรคอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารพรรคคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนได้

๒.๔ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ หัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงการลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค ดังนี้

๒.๔.๑ นายสุชาติ เมืองหงษ์ ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค ในการขออนุมัติการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ซึ่งหัวหน้าพรรคมิได้มอบอำนาจให้ทำการแทนแต่ประการใด

๒.๔.๒ นายสุชาติ เมืองหงษ์ ยังได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคในแบบ ท.พ. ๔ ทั้ง ๆ ที่มิได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรค

๒.๔.๓ คณะกรรมการบริหารพรรค อันประกอบด้วยนายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสุรทิน พิจารณ์ นายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ เห็นว่าระยะในการดำเนินกิจกรรมให้ผ่านมาตรา ๒๕ โกศลเข้ามาจึงได้กระทำอย่างรีบเร่งตามข้อ ๒.๒ แล้วทำหนังสือมอบอำนาจให้หัวหน้าพรรคลงนามย้อนหลัง วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ โดยนำเสนอให้ลงนามในวันเสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ก่อนเข้าประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑ ณ ห้องประชุมฯ โรงแรม เอ็ม.เจ. อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร แต่หัวหน้าพรรคไม่ลงนาม

๒.๕.๔ นายสุรทิน พิจารณ์ ในฐานะเลขาธิการพรรคได้แจ้งให้หัวหน้าพรรค เรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๖ โดยให้เหตุผลว่า

(๑) เพื่อรับรองคณะกรรมการบริหารพรรคชุดปัจจุบัน ซึ่งมีเพียง ๘ คน และทำการเลือกตั้งสมาชิกทดแทนนายวันชัย อิมขุนทอง ตำแหน่งเหรียญกษาปณ์พรรค แล้วถือโอกาสนี้ เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่ง แล้วแต่ที่ประชุมใหญ่จะเสนอ

(๒) เพื่อแก้ไขข้อบังคับพรรค ในข้อ ๔ ว่าด้วยเครื่องหมายพรรค ฯลฯ ข้อ ๕ ว่าด้วยที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคฯ ซึ่งย้ายจากที่เดิมไปอยู่ที่ใหม่โดยทำการย้ายไปเมื่อปลายเดือน กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลาร่วม ๔๐ - ๔๕ วัน แล้วจะขออนุมัติย้อนหลังจากที่ประชุมใหญ่สามัญ ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ นอกจากนั้นจะขอแก้ไขข้อ ๑๓ (๖) ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเป็น สมาชิกพรรค โดยตัดข้อความ (๖) “ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง” เนื่องจากอาจทำให้จำนวนสมาชิก พรรคเสนอไปไม่ครบจำนวน ๕,๐๐๐ คน ตามกฎหมาย

๒.๕.๕ เมื่อหัวหน้าพรรคไม่ปฏิบัติตามความประสงค์ทำให้เกิดความไม่พอใจ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๖ ที่กระทำขึ้น เมื่อวันที่เสาร์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ณ ห้อง ประชุมฯ โรงแรม เอ็ม.เจ. อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร นายสุรทิน พิจารณ์ ในฐานะเลขาธิการพรรค และเลขาในที่ประชุมได้ยื่นใบลาออกของคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๖ คน ต่อหัวหน้าพรรค อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคทั้งคณะรวมทั้งหัวหน้าพรรคหมดสภาพลงตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๕ แล้วเสนอที่ประชุมใหญ่ฯ ทำการเลือกคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ทันที

๒.๕.๖ คณะกรรมการบริหารพรรคที่ขอลาออกทั้ง ๖ คน คือ นายสุชาติ เมืองหงษ์ นายสุรทิน พิจารณ์ นายสันติ พัฒนวิบูลย์ นายชญาฤทธิ์ ปานุราช นางเกศินีวรรณ สรณศรีคุณากร และนายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ

๒.๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงการแจ้ง การจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ตามข้อ ๒.๑.๓ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ตามข้อ ๒.๒.๒ และ ข้อ ๒.๒.๓ และหัวหน้าพรรคเสรีธรรมได้มีหนังสือชี้แจงว่ามีได้มอบหมายให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคทำการแทน เมื่อผู้แจ้งไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคเสรีธรรมให้ดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ ผู้แจ้งจึงไม่ เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก การรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน (คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ ถึงหมายเลข ๘,๔๓๙) ตามที่ได้รับแจ้งจาก

นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคเสรีธรรม จึงไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเสนอ นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ซึ่งนายทะเบียน พรรคการเมืองเห็นชอบ

๒.๖ เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๖ นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค เสรีธรรม ได้มาขอรับเอกสารเกี่ยวกับการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรมไปแก้ไข ดังนี้

๒.๖.๑ ทะเบียนสมาชิกพรรคการเมือง (ท.พ. ๔) ตั้งแต่เลขประจำตัวสมาชิก ๑,๗๐๔ - ๕,๔๗๕

๒.๖.๒ ใบสมัครสมาชิกพรรค ตั้งแต่เลขที่ ๖,๑๑๐ - ๕,๔๗๕

๒.๖.๓ สำเนาทะเบียนบ้านพร้อมบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกตาม ข้อ ๒.๖.๒

ข้อ ๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อย แพลดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้ง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและ จังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแพลดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจัดตั้ง คือ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคจำนวน ๑,๐๕๒ คน เมื่อพรรค เสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรมผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงว่า

ข้อ ๑ ผู้ถูกร้องได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามหนังสือของ ศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้ว โดยไม่มีข้อคัดค้านเพราะข้อเท็จจริงเป็นไปตามข้อกล่าวหาทุกประการ

ข้อ ๒ ผู้ถูกร้องไม่สามารถรับพฤติกรรมการเมืองของอดีตคณะกรรมการบริหารพรรคที่ขอลาออกอันประกอบด้วย นายสุชาติ เมืองหงษ์, นายสุรทิน พิจารณ์, นายสุรพงษ์ ผดุงรัฐ และคณะรวม ๖ คน ตามข้อ ๒.๔.๖ ของคำร้องของผู้ร้อง ทั้งนี้เพราะบุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติการสรรหาสมาชิกไม่เป็นไปตามครรลองของกฎหมาย ด้วยการจัดทำสำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแล้วนำมาให้เจ้าหน้าที่อื่นของพรรค กรอกใบสมัครและลงลายมือชื่อแทนผู้สมัคร อันเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนั้น นายสุชาติ เมืองหงษ์ ซึ่งดำรงตำแหน่ง “รองหัวหน้าพรรค” ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรค โดยผลการไม่ได้รับมอบอำนาจทั้งวาจา หรือ ลายลักษณ์อักษรแต่อย่างใด

เมื่อบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถกระทำการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมได้ตามความต้องการแล้ว และยังทราบว่าคนเหล่านี้ได้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองขอจัดตั้ง “พรรคพลังเสรีธรรม” ขึ้นมาใหม่อีก เพราะฉะนั้นจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๒๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑๗๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิเคราะห์แล้วนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรม ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทน หัวหน้าพรรค โดยไม่ได้รับมอบอำนาจ และหนังสือแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรม ที่ สธ ๐๐๑/๖๓ เรื่อง การจัดตั้งสาขา

พรรคเสรีธรรม เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดกระบี่ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ลงนามโดยพลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ที่นายทะเบียนยังไม่ได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคดังกล่าวให้ และการรับสมาชิกพรรคเสรีธรรมตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ ถึง ๕,๔๗๕ ลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบอำนาจ ดังนั้น การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ และการรับสมาชิกพรรคตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ ถึง ๕,๔๗๕ จึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง มีผลทำให้ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคเพียงจำนวน ๑,๐๕๒ คน พรรคเสรีธรรม ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญรับว่า ข้อเท็จจริงเป็นไปตามคำร้องของผู้ร้องทุกประการ

ดังนั้นข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมืองคือภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคเสรีธรรม ซึ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป โดยอย่างน้อยพรรคดังกล่าวต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียน ประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา แต่พรรคเสรีธรรมได้มีสมาชิก เพียง ๑,๐๕๒ คน ซึ่งไม่ครบจำนวน ๕,๐๐๐ คน และได้จัดตั้งสาขาพรรค ๕ สาขา แต่สาขาที่ ๔ นั้น จัดตั้งขึ้นโดยไม่ถูกต้องจึงไม่เป็นการจัดตั้งตามกฎหมาย อันเป็นการไม่ได้ดำเนินการจัดให้มีสมาชิกพรรค และจัดตั้งสาขาพรรคให้ครบจำนวนภาคตามกฎหมาย ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งเป็นวันที่ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคเสรีธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

๑. สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้อง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องสรุปความได้ ดังนี้

พรรคเสรีธรรมซึ่งได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ๕ สาขา ดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเป็น จำนวนสองสาขา คือ ลำดับที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ตำบลเมืองเก่า อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี และลำดับที่ ๒ ซึ่งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๐๔ หมู่ที่ ๑๒ บ้านเขลางค์ทอง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาทั้งสองลำดับแล้ว ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖

เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเป็นสาขาที่ ๓ ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๕๑/๑๓๔ หมู่ที่ ๓ ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาดังกล่าวแล้วในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเป็นสาขาที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ แต่นายทะเบียนไม่พิจารณารับหรือไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ลำดับที่ ๔ ตามที่ได้รับแจ้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ เนื่องจากเห็นว่าการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรมลำดับที่ ๔ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามแทนหัวหน้าพรรคนั้นเป็นการกระทำโดยไม่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคเสรีธรรม นายสุชาติ เมืองหงษ์ ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก และได้ส่งเรื่องการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมคืน เพื่อให้พรรคดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเป็นสาขาที่ ๕ ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาดังกล่าวแล้วในวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖

เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ ได้ยื่นแบบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองสาขาที่ ๔ ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๓๖๗ ถนนอุตรกิจ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ อีกครั้งหนึ่ง และอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ส่วนในเรื่องการรับสมัครพรรคนั้น พรรคได้รายงานการรับสมัครพรรครวมสามครั้ง มีสมาชิกจำนวน ๘,๔๗๕ คน แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานต่างๆ แล้วปรากฏว่ายังไม่ครบถ้วนและยังไม่ถูกต้อง กล่าวคือ จำนวนสมาชิกที่มีการรับรองถูกต้อง คือ สมาชิกที่มีการรับในรายงานครั้งที่หนึ่งจำนวน ๑,๐๕๒ คน ส่วนสมาชิกได้มีการรับในรายงานครั้งที่สองและครั้งที่สามจำนวนรวมกัน ๘,๓๘๗ คน นั้น ยังไม่ได้มีการรับรองอย่างถูกต้อง เนื่องจากขาดรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวประชุมครั้งที่สามมติให้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกพรรค การแจ้งการรับสมัครพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียนสมาชิกพรรคซึ่งลงนามโดยนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคที่ระบุว่าทำการแทนหัวหน้าพรรคเสรีธรรมนั้นไม่มีเอกสารหลักฐานการมอบหมายซึ่งไม่สอดคล้องกับ

มาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก แต่หัวหน้าพรรคอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารพรรคคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนได้

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิก ตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายใน กำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจดทะเบียนพรรคการเมือง แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจดทะเบียนพรรคเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ และเมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับการจดทะเบียนการจดทะเบียนพรรคเสรีธรรม คือ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมมีสมาชิกพรรคเพียง ๑,๐๕๒ คน และมีสาขาพรรคเพียงสี่สาขาโดยที่ไม่ครบทั้งสี่ภาค ดังนั้น เมื่อพรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๒. การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งได้ส่งสำเนาคำร้องไปยังพรรคเสรีธรรมให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

ปรากฏว่าสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถนำส่งคำร้องให้พรรคเสรีธรรมได้เนื่องจากไม่มีผู้รับภายในกำหนด สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ส่งหนังสือดังกล่าวไปยังสำนักงานพรรคเสรีธรรมอีกครั้งหนึ่ง แต่ไปรษณีย์ก็ไม่สามารถจัดส่งให้ถึงผู้ถูกร้องได้โดยระบุเหตุผลว่าไม่มีผู้รับภายในกำหนดอีกเช่นกัน ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีมติให้ปิดประกาศไว้ ณ ศาลรัฐธรรมนูญและให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญประสานไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อจัดส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้หัวหน้าพรรคเสรีธรรมอีกครั้งหนึ่ง

พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปได้ว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยไม่มีข้อคัดค้าน และไม่สามารถรับพฤติกรรมทางการเมืองของอดีตคณะกรรมการบริหารพรรคที่ขอลาออกหลังจากที่มีปัญหาและความวุ่นวาย

ในการประชุมของพรรคได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและนายสุชาติ เมืองหงษ์
รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคโดยพลการ เนื่องจากไม่ได้รับมอบอำนาจจาก
หัวหน้าพรรค และขอให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ต่อไป

๓. ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ไม่มีปัญหาหรือข้อโต้แย้งใดๆ ตามกฎหมาย จึงไม่จำเป็นต้องหา
ข้อเท็จจริงใดๆ เป็นการเพิ่มเติม

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ พรรคเสรีธรรมได้ดำเนินการให้มีสมาชิก
ครบจำนวนและมีสาขาพรรคครบจำนวนตามที่กฎหมายบัญญัติหรือไม่ ซึ่งมีบทบัญญัติของพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้ง
พรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้อง
ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด
และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)
ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน
เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน
ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบ
พรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานและการยอมรับของหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ซึ่งได้ความว่า พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองจริง กล่าวคือไม่ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เนื่องจากพรรคเสรีธรรม ได้มีสมาชิกทั้งหมด ๑,๐๕๒ คน จึงมีจำนวนสมาชิกไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน และได้ทำการจัดตั้งสาขาพรรคเพียง ๔ สาขา ใน ๓ ภาค ซึ่งไม่ครบตามจำนวนภาคที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด คือ ๕ ภาค ภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคเสรีธรรม เพราะการที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคโดยผลการในการรับรองจำนวนสมาชิกของพรรคส่วนที่เหลือ คือ จำนวน ๘,๓๘๗ คน และการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๕ โดยไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรค จึงเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง และมีผลเป็นกรณีที่พรรคเสรีธรรมไม่กระทำการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังกล่าวแล้ว ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจสั่งยุบพรรคเสรีธรรมได้ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๖/๒๕๕๗

วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคเสรีธรรมเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคเสรีธรรมต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ต่อมาพรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๕ สาขา นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค ๔ สาขา คือ สาขาที่ ๑ ตั้งอยู่ที่อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราชญ์บุรี สาขาที่ ๒ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สาขาที่ ๓ ตั้งอยู่ที่อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร และสาขาที่ ๕ ตั้งอยู่ที่อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร แต่ไม่รับรอง การจัดตั้งสาขาที่ ๔ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เนื่องจากการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ สำหรับการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรมได้รายงานการรับสมัคร ๓ ครั้ง มีสมาชิกจำนวน ๕,๔๗๕ คน จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่า การแจ้งการรับสมัครพรรคและการลงนามรับรองในทะเบียน (แบบ ท.พ. ๔) ครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ หัวหน้าพรรคไม่ได้ลงนามด้วยตนเอง นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคลงนามทำการแทนหัวหน้าโดยไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว เห็นว่า การแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเสรีธรรมสาขาที่ ๔ และการรับสมัครสมาชิกพรรคเสรีธรรม จำนวน ๘,๓๘๗ คน คือ ตั้งแต่สมาชิกหมายเลข ๑,๐๕๓ - ๕,๔๗๕ ที่นายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรคได้ลงนามแทนหัวหน้าพรรคโดยไม่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน ผู้แจ้งจึงไม่เป็นผู้แทนของพรรคเสรีธรรมในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ วรรคสอง

นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งเรื่องคืนให้นายสุชาติ เมืองหงษ์ ไปดำเนินการให้ถูกต้อง แต่นายสุชาติ เมืองหงษ์ เพิกเฉย กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง นายทะเบียนจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้สั่งยุบพรรคเสรีธรรม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและส่งสำเนาคำร้องให้พรรคเสรีธรรมชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พลเอก สุนทร หงส์พร้อมญาติ รักษาการหัวหน้าพรรคเสรีธรรม ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ได้รับทราบข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วแต่ไม่มีข้อคัดค้าน และไม่สามารถรับพฤติกรรมทางการเมืองของอดีตคณะกรรมการบริหารพรรคที่ลาออกได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้น ปฏิบัติการสรรหาสมาชิกไม่เป็นไปตามครรลองของกฎหมาย และนายสุชาติ เมืองหงษ์ รองหัวหน้าพรรค ได้ลงนามทำการแทนหัวหน้าพรรคโดยพลการโดยไม่ได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าพรรคแต่อย่างใด และขอให้ศาลมีคำสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ต่อไป

พิจารณาแล้ว พรรคการเมืองที่ได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา พรรคเสรีธรรมได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรค เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรค เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ พรรคเสรีธรรมจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปและมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริงได้ความว่าภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรค พรรคเสรีธรรมได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคจำนวน ๕ สาขา และสมาชิกพรรคเสรีธรรมจำนวน ๘,๓๘๗ คน แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคเพียง ๓ ภาค ๔ สาขา คือ สาขาที่ ๑ ตั้งอยู่ที่จังหวัดปราจีนบุรี สาขาที่ ๒ ตั้งอยู่ที่จังหวัดลำปาง สาขาที่ ๓ ตั้งอยู่ที่จังหวัดมุกดาหาร และสาขาที่ ๕ ตั้งอยู่ที่จังหวัดสกลนคร ไม่รับรองการจัดตั้งสาขาที่ ๔ ที่ตั้งอยู่ที่จังหวัดกระบี่ สำหรับการแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองรับรองเพียง ๑,๐๕๒ คน นายทะเบียนพรรคการเมืองได้สั่งให้พรรคเสรีธรรมแก้ไขแล้วแจ้งมาใหม่ แต่พรรคเสรีธรรมก็ไม่ได้ดำเนินการภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย ถือได้ว่า พรรคเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ นอกจากข้อเท็จจริงจะพึงได้ดังกล่าวข้างต้น ในชั้นพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญพรรคเสรีธรรม
ยังได้แถลงขอให้สั่งยุบพรรคได้ กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)
ศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสั่งให้ยุบพรรคเสรีธรรม

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ